

آماده‌سازی آلمان برای جنگ ... مقاومت در برابر نظامی‌سازی جامعه

گزارشی از ابتکار عمل اعتراضی «راین‌متال را خلع سلاح کنید!» در شهر هامبورگ

(۲۳ تا ۲۶ سپتامبر ۲۰۲۶)

تهیه و تنظیم: کلکتیو رود

مهر ۱۴۰۵

مقدمه: برگزاری مانور چند روزه‌ی ناتو (موسوم به Red Storm Charlie) در شهر-ایالت هامبورگ نشانه‌ی دیگری‌ست از گسترش فضای نظامی‌گری در آلمان و اروپا و تلاش‌های هدف‌مند دولت آلمان برای عادی‌سازی این روند. اما جنبش ضدجنگ و ضدنظامی‌گری آلمان نمی‌خواهد صرفاً تماشاگر منتقد روند رویدادها باشد، بلکه می‌کوشد راه‌هایی برای مداخله‌گری و اقدام جمعی مستقیم باز کند. تدارک اقدام اعتراضی چندروزه در شهر هامبورگ (Aktionstage 23-26 September) علیه مانور ناتو بخشی از این مسیر است.

از ۲۳ سپتامبر، روزهای اقدام «راین‌متال را خلع سلاح کنید!» (Entwaffnen Rheinmetall) در هامبورگ شروع شد و فعالان ضدجنگ و نظامی‌گری از نقاط مختلف آلمان در این شهر گرد هم آمدند تا نشان دهند طرح دولت آلمان برای آمادگی جنگی یا بازسازی نظامی جامعه قرار نیست بدون مقاومت پیش برود. برای پیشبرد کارهای تدارکاتی در یکی از پارک‌های بزرگ شهر یک مقر اصلی برای هماهنگی و سازمان‌دهی اقدامات اعتراضی شکل گرفت. مسئله اما فقط برپایی اعتراضات خیابانی نمادین علیه یک مانور نظامی چندروزه نبود. بلکه یکی از اهداف مشخص این اقدام، مختل کردن روند برگزاری مانور ناتو بود، طوری‌که دامنه‌ی مقاومت به ایجاد اختلال در زیرساخت‌های مرتبط با جنگ‌افزارها و روندهای مرتبط با لجستیک نظامی گسترش بیابد.

علیه تبدیل شهر به مرکزی لجستیک برای جنگ

یک هدف مهم دیگر روزهای اقدام، اعتراض جمعی علیه نمایش و عادی‌سازی نظامی‌گری در شهر-ایالت هامبورگ بود. در اینجا مساله صرفاً مقابله با تحرکات مستقیم ارتش (Bundeswehr) نبود. بلکه اعتراضات مربوطه همچنین معطوف به این هدف بودند که روند عادی‌شدن همکاری میان بخش‌های غیرنظامی - نظامی را به چالش بکشند: همکاری‌هایی نظیر: مشارکت بیمارستان‌ها، خدمات امدادی، اداره‌ی کار، پلیس، آتش‌نشانی، بندر و شرکت‌های مختلف در این مانور نظامی-دولتی. برای مثال، اتاق بازرگانی هامبورگ به نیابت از ناتو با تدارک برنامه‌ای به نام «کسب‌وکار توفان سرخ» (Red Storm Business) تلاش کرد شرکت‌ها را برای سناریوهایی مثل قطع برق و اختلال در شبکه‌های ارتباطی آماده کند. حال آنکه در اینجا این سؤال مهم مطرح می‌شود که وقتی زیرساخت‌های شهری، شرکت‌ها و خدمات عمومی برای سناریوهای جنگی آماده می‌شوند، مرز میان «آمادگی برای بحران» و «آماده‌سازی جامعه برای جنگ» کجاست؟ در واقع، این مانور بخشی از روند گسترده‌تری بود معطوف به اینکه ارتش، پلیس، بندر، راه‌آهن، بیمارستان‌ها، خدمات امدادی، شرکت‌ها و نهادهای دولتی بیش از پیش در برنامه‌ریزی‌های جنگی به یکدیگر متصل شوند. بر این اساس، جنبش «راین‌متال را خلع سلاح کنید!» در فراخوان‌های خود از ایده‌ی «هامبورگ غیرقابل استفاده

برای جنگ» یاد کرده بود و هدف این اعتراض‌ها را مقابله با تبدیل شهر به یک مرکز لجستیک برای جنگ ذکر کرده بود.

چهره خشن نظامی‌گری در خیابان‌های هامبورگ

پنجشنبه شب، ناتو چهره‌ی خشن و هولناک نظامی‌گری را با برگزاری تمرینات نظامی در خیابان‌های هامبورگ به‌صورت عملی به نمایش گذاشت. حدود ۷۰ خودروی ارتش آلمان، همراه با کامیون‌های غیرنظامی، در قالب یک کاروان شبانه از میان شهر عبور کردند. ستون نظامی از مسیرهایی مانند اتوبان A7، هاربورگ، Berliner Tor، اوتسنس و بارنفلد گذشت. این دیگر یک تمرین انتزاعی روی کاغذ نبود. ماشین جنگ در میان همان خیابان‌هایی که زندگی روزمره‌ی مردم در آنها جریان دارد در حال حرکت بود. سناریوهایی مانند حمله‌ی پهبادی، خرابکاری، رسیدگی به مجروحان و انتقال نیرو و تجهیزات و غیره که در حین برگزاری این مانور تمرین شدند، در نهایت معطوف به تأمین یک هدف بوده‌اند: آماده‌سازی و سازمان‌دهی جامعه و تدارک زیرساخت‌های لازم برای شرایط جنگی؛ شرایطی که معنای واقعی آن تکثیر خشونت، ویرانی و مرگ است.

در برابر این هدف‌گذاری دولتی، فعالان ضدجنگ تلاش کردند حرکت کاروان نظامی را مختل کنند و صدای اعتراض خود را به خیابان بیاورند. پلیس در نقاط مختلف، از جمله اطراف پل‌های رود آلبه، برای جلوگیری از انسداد انسانی مسیر کاروان نظامی وارد عمل شد. یک اتوبوس حامل معترضان نیز در مسیر بندر هامبورگ توسط پلیس متوقف و برای مدت طولانی نگه داشته شد. همچنین تعداد زیادی از فعالان حکم ترک محل (Platzverweis) دریافت کردند. این برخورد گسترده‌ی پلیس نشان داد که نهادهای دولتی تا چه اندازه برای کنترل و محدود کردن اعتراضات علیه مانور ناتو و روند نظامی‌سازی و تسلیح مجدد آمادگی داشته‌اند. با این همه، در برابر ماشین نظامی و سرکوب پلیسی جنبش ضد جنگ به خیابان آمد تا نشان دهد که نظامی‌سازی و آماده‌سازی برای جنگ قطعاً با مقاومت مردمی مواجه خواهد شد.

این صحنه برای حاضران یادآور یک واقعیت ساده بود: نظامی‌سازی فقط در پادگان اتفاق نمی‌افتد. وقتی ماشین جنگ وارد خیابان‌های شهر می‌شود، خشونت جنگ نیز از یک مفهوم انتزاعی به بخشی از فضای زندگی روزمره تبدیل شده و عادی‌سازی می‌شود. و درست در برابر همین روند است که باید مقاومت کرد.

بند آوردن جریان لجستیک جنگ

صبح جمعه، حدود ۸۰ نفر از فعالان جنبش زیست‌محیطی Ende Gelände خطوط راه‌آهن یکی از مناطق بندری هامبورگ در (Weiden Vollhöfner) را مسدود کردند. این اقدام اعتراضی که به‌منظور اختلال در انتقال تجهیزات نظامی مرتبط با مانور نظامی ناتو انجام گرفت، چندین ساعت ادامه پیدا کرد. از نگاه فعالان Ende Gelände، این اقدام فقط اعتراضی به یک مانور نظامی نبود؛ بلکه هم‌زمان اعتراضی بود علیه گسترش نظامی‌گری و افزایش هزینه‌های تسلیحاتی که بحران اقلیمی را دمن زده‌اند. آنها تأکید داشتند که افزایش بودجه‌های نظامی مستلزم کاهش اجتناب‌ناپذیر هزینه‌های اجتماعی و به‌حاشیه‌رفتن طرح‌های حفاظت زیست‌محیطی است. آن‌ها با بستن خط آهن، همان زیرساختی را که در برنامه‌های نظامی جریان جابه‌جایی نیرو و تجهیزات تلقی می‌شود، به کانون مقاومت تبدیل کردند. راه‌آهنی که باید ماشین جنگ را به حرکت درآورد، برای چند ساعت خودش به صحنه‌ی اعتراض و مقاومت تبدیل شد.

دانش‌آموزان علیه خدمت اجباری

هم‌زمان با مانور نظامی ناتو، شمار زیادی از دانش‌آموزان نیز علیه خدمت اجباری و نظامی‌شدن جامعه به خیابان آمدند. بر اساس گزارش‌های منتشرشده، حدود ۱۹۹۰۰ دانش‌آموز در هامبورگ در این اعتراض شرکت کردند و با شعارهایی مانند «دانش‌آموزان علیه جنگ» و «خدمت نظامی، هرگز!» به خیابان آمدند. این اعتراض‌ها فقط به هامبورگ محدود نبود. در چندین شهر دیگر آلمان نیز تظاهرات سراسری علیه احیای طرح خدمت سربازی اجباری برگزار شد و در مجموع بیش از ۶۰ هزار دانش‌آموز (و جوان و نوجوان (در این اعتراض‌ها شرکت کردند. این حضور گسترده نشان می‌دهد که مقاومت در برابر نظامی‌سازی فقط در میان گروه‌های فعالان سیاسی و سازمان‌های ضدجنگ جریان ندارد؛ بخش بزرگی از جوانان نیز نمی‌خواهند آینده‌شان با خدمت اجباری، ارتش و آماده‌سازی برای جنگ گره بخورد. این پتانسیل اجتماعی از این نظر اهمیت ویژه‌ای می‌یابد که آماده‌سازی برای جنگ فقط به سلاح، بودجه و زیرساخت نیاز ندارد؛ بلکه پیشبرد جنگ نیازمند نیروی انسانی‌ست. و دقیقاً همین‌جاست که مساله‌ی ضرورت مقاومت نسل‌های جوان در برابر بدل‌شدن به نیروی انسانی ماشین جنگ مطرح می‌شود. نسلی که قرار است در آینده‌ی نزدیک به جنگ فرستاده شود، می‌تواند از همین حالا علیه جنگ به خیابان بیاید.

ضدنژادپرستی و ضدنظامی‌گری

در کنار اقدام‌های اعتراضی یادشده، طی روزهای اقدام اعتراضی در هامبورگ مساله‌ی دیگری هم برجسته شد: پیوند سیاست‌های تسلیحاتی و نظامی دولت آلمان و اتحادیه‌ی اروپا و ناتو با سیاست‌های راسیستی مرزی و کنترل مهاجرت. در فراخوان «خلع سلاح راین‌متال» نیز به‌طرز بارزی بر پیوند میان نظامی‌گری، کنترل مرزها و نژادپرستی تأکید داشته است. از این زاویه، دامنه‌ی تجلیات و اثرات نظامی‌سازی صرفاً به پادگان‌ها یا میدان جنگ محدود نمی‌شود، بلکه رد و نشان آن را می‌توان در فناوری‌های نظارتی، سیاست مرزی و بسط سازوکارهای خشونت‌بار برخورد با مهاجران و پناهجویان رصد کرد.

شنبه؛ روز تظاهرات گسترده

در روز شنبه ۲۶ سپتامبر، در ادامه‌ی روزهای اقدام، تظاهرات بزرگ «هامبورگ فاقد صلاحیت (معاف از خدمت) می‌ماند» («untauglich bleibt Hamburg») برگزار شد. فراخوان «خلع سلاح راین‌متال» مخالفت با افزایش بودجه‌های نظامی را در کنار دفاع از زیرساخت‌های اجتماعی، مخالفت با خدمت اجباری، مخالفت با پیامدهای نژادپرستانه‌ی نظامی‌گری، و مقاومت در برابر تبدیل شهر و محله‌ها به بخشی از زیرساخت جنگ برجسته کرده بود.

جمع‌بندی:

این اعتراضات به‌سهم خود نشان دادند که اگرچه در یک سو سیاست دولتی قرار دارد که می‌خواهد جامعه، زیرساخت‌ها و منابع عمومی را برای جنگ آماده و بسیج کند؛ ولی در در سوی دیگر، پتانسیل مقاومت اجتماعی وجود دارد؛ مقاومتی که می‌گوید بندر و راه‌آهن، بیمارستان و مدرسه، محله و شهر، و غیره نه برای خدمت به جنگ و مرگ بلکه برای خدمت به انسان‌ها و زندگی ساخته شده‌اند. آنچه طی این چند روز در هامبورگ دیدیم، فقط اعتراضاتی چندروزه به یک مانور نظامی نبود؛ بلکه بخشی از یک کشمکش حیاتی اساسی‌تر بود؛ کشمکشی که با توجه به استمرار و گسترش رژیم جهانی جنگ هر روز حادث‌تر می‌شود و اهمیت حیاتی‌تری می‌یابد: چه کسانی درباره‌ی آینده‌ی شهر و جامعه تصمیم می‌گیرند؟ و این زیرساخت‌ها و منابع در خدمت چه کسانی و چه اهدافی چیزی قرار می‌گیرند؟ جامعه‌ای که آن را برای جنگ آماده می‌کنند، نیازمند مقاومت است. ما نمی‌خواهیم در ماشین جهانی جنگ و شاخه‌های محلی آن ادغام شویم؛ بلکه می‌خواهیم آن را به چالش بکشیم و در هم بشکنیم.

این اعتراضات به سهم خود نشان دادند که اگرچه در یک سو سیاست دولتی قرار دارد که می‌خواهد جامعه، زیرساخت‌ها و منابع عمومی را برای جنگ آماده و بسیج کند؛ ولی در در سوی دیگر، پتانسیل مقاومت اجتماعی وجود دارد؛ مقاومتی که می‌گوید بندر و راه‌آهن، بیمارستان و مدرسه، محله و شهر، و غیره نه برای خدمت به جنگ و مرگ بلکه برای خدمت به انسان‌ها و زندگی ساخته شده‌اند. آنچه طی این چند روز در هامبورگ دیدیم، فقط اعتراضاتی چندروزه به یک مانور نظامی نبود؛ بلکه بخشی از یک کشمکش حیاتی اساسی‌تر بود؛ کشمکشی که با توجه به استمرار و گسترش «رژیم جهانی جنگ» هر روز حادث‌تر می‌شود و اهمیت حیاتی‌تری می‌یابد: چه کسانی درباره‌ی آینده‌ی شهر و جامعه تصمیم می‌گیرند؟ و این زیرساخت‌ها و منابع در خدمت چه کسانی و چه اهدافی قرار می‌گیرند؟ جامعه‌ای که آن را برای جنگ آماده می‌کنند، نیازمند مقاومت است. ما نمی‌خواهیم در ماشین جهانی جنگ و شاخه‌های محلی آن ادغام شویم؛ بلکه می‌خواهیم آن را به چالش بکشیم و در هم بشکنیم.

پیوست:

درباره‌ی نقشه‌ی نظامی‌سازی هامبورگ

در این نقشه، مکان‌ها و نهادهایی در هامبورگ که به‌نوعی در آماده‌سازی، پشتیبانی یا سازمان‌دهی جنگ و نظامی‌گری نقش دارند، روی نقشه مشخص شده‌اند. این نقشه با رنگ‌های مختلف نشان می‌دهد که با چه نوع مکان یا نهادی روبه‌رو هستیم؛ از مراکز و تأسیسات نظامی ارتش آلمان گرفته تا ادارات و نهادهای غیرنظامی که با ارتش همکاری می‌کنند. در کنار این‌ها، شرکت‌های صنایع تسلیحاتی و تأمین‌کنندگان آنها نیز مشخص شده‌اند؛ همچنین مکان‌هایی که در زنجیره‌ی انتقال و جابه‌جایی سلاح‌های آلمانی به مناطق جنگی و بحرانی نقش دارند. بنابراین نقشه فقط محل پادگان‌ها و مراکز نظامی را نشان نمی‌دهد. بلکه هدف آن نشان‌دادن شبکه‌ای از ارتباط میان ارتش، نهادهای دولتی، سازمان‌های غیرنظامی، شرکت‌ها و زیرساخت‌های شهری است که در روند آماده‌سازی برای جنگ به یکدیگر متصل می‌شوند. به این معنا، نقشه تلاش می‌کند نشان دهد که نظامی‌سازی هامبورگ فقط در مکان‌های نظامی اتفاق نمی‌افتد؛ بلکه در بخش‌هایی از زندگی و زیرساخت‌های غیرنظامی شهر نیز حضور دارد.

راهنمای رنگ‌های نقشه‌ی نظامی‌سازی هامبورگ:

رنگ آبی: مراکز و محل‌های فعالیت Rheinmetall و شرکت‌های تأمین‌کننده‌ی آن؛ | رنگ نارنجی: شرکت‌ها، نهادها و سازمان‌هایی که به‌صورت غیرمستقیم یا ثانویه در مانور مشارکت دارند؛ | رنگ زرد: نهادها و مؤسسات غیرنظامی، عمومی و بخش خصوصی؛ | رنگ سبز: مراکز و تأسیسات ارتش آلمان؛ | رنگ قهوه‌ای: بندر نظامی؛ | رنگ قرمز: بیمارستان‌ها؛ و | رنگ مشکی: پلیس.

این رنگ‌بندی نشان می‌دهد که در این نقشه، نظامی‌سازی فقط به مراکز ارتش محدود نشده، بلکه مجموعه‌ای از شرکت‌ها، نهادهای دولتی و غیرنظامی، بیمارستان‌ها، پلیس، زیرساخت‌های بندری و شبکه‌ی صنایع تسلیحاتی نیز در کنار ساختارهای نظامی قرار گرفته‌اند. در نتیجه، نقشه تصویری از یک شبکه‌ی گسترده‌ی نظامی - غیرنظامی در هامبورگ ارائه می‌دهد؛ شبکه‌ای که در چارچوب آماده‌سازی برای جنگ و مانورهایی مانند مانور ناتو در هامبورگ (Red Storm Charlie) به یکدیگر متصل می‌شوند.

گزارش‌های بیشتر:

(۱) [صفحه‌ی ویژه‌ی اقدامات روزهای اعتراضی هامبورگ و برنامه‌های ۲۳ تا ۲۶ سپتامبر](#)

<https://rheinmetallentwaffnen.org/hamburg/>

(۲) [مصاحبه با یکی از فعالان جنبش «خلع سلاح راین‌متال» درباره‌ی نظامی‌سازی، مانور نظامی ناتو و اعتراضات هامبورگ](#)

<https://rheinmetallentwaffnen.org/hamburg>

(۳) [فراخوان و اطلاعات اولیه درباره روزهای اقدام هامبورگ](#)

<https://de.indymedia.org/node/861792>

(۴) [گزارش درباره انسداد راه‌آهن بندر](#)

<https://www.sozonline.de/2026/09/rheinmetall-entwaffnen-2>

(۵) [گزارش‌های مربوط به نظامی‌گری و تسلیحات](#)

<https://www.sozonline.de/category/inland/militarisierungstrustung>

(۶) [بیانیه‌ی جنبش محیط‌زیستی Ende Gelände درباره‌ی انسداد راه‌آهن بندر هامبورگ:](#)

<https://www.ende-gelaende.org/press-release/pressemitteilung-vom-25-09-2026>

(۷) [نقشه نظامی‌سازی هامبورگ](#)

<https://hamburg-bleibt-untauglich.org/#karte>